

хідно враховувати при роботі з текстами.

Перспективи подальших досліджень полягають у більш глибокому вивченні інших характеристик, що впливають на сприйняття тексту людиною: психофізіологічний рівень, що пов'язаний з функціональною асиметрією мозку, тип носія інформації - паперовий або електронний, гендерні особливості.

1. Холодная М.А. Когнитивная психология. Когнитивные стили / М.А. Холодная: учеб. пособие для бакалавриата и магистратуры / М. А. Холодная. – 3-е изд. – М. : Издательство Юрайт, 2018. – 307 с.

2. Солсо Р. Когнитивная психология / Солсо Р. — 6-е изд. — СПб.: Питер, 2006. — 589 с.

3. Ковальчук О. С. Співвідношення локус контролю та соціальної відповідальності особистості / О. С. Ковальчук // Вісник Національного технічного ун-ту України «Київський політехнічний інститут». Сер. Філософія, психологія, педагогіка. – 2014. – № 3. – С. 109–115. – Режим доступу: <http://www.novyn.kpi.ua/2014-3/Kovalchuk.pdf>

4. Салюк М.А. Особливості взаємозв'язку метакогнітивної компетентності з емоційним ставленням до онлайн-навчання студентів дистанційних навчальних курсів / М.А. Салюк, О.С. Ковальчук // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Дніпропетровськ. : ДНУ. – 2015. – С. 81-85. – Режим доступу: http://distance.dnu.dp.ua/ukr/conference/2015/shlyahy_form/Salyuk_Kovalchuk.pdf

5. Salyuk M., Kovalchuk O. Psychological prerequisites for the effective use of educational technologies // Збірник центру наукових публікацій: «Формування підґрунтя для державного розвитку: роль науки»: збірник статей (рівень стандарту, академічний рівень). – К. : Центр наукових публікацій, 2014. – С. 104. – Режим доступу: http://www.cnp.org.ua/files/Archive/Kiev_November_2014.pdf#page=104

Косяченко Ксенія Едуардівна,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПИТАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Визначення правової природи фінансової відповідальності як складової юридичної відповідальності має не лише теоретичне, а й практичне значення. Це пов'язано із тим, що фінансова відповідальність є комплексною категорією і заходи такої відповідальності також є різноманітними за своєю суттю. Так, система заходів, які можуть застосовуватись у разі порушення податкового, бюджетного, валютного чи банківського законодавства характерні лише для конкретного підгалузевого виду правовідносин і не можуть застосовуватись за вчинення інших правопорушень.

За порушення бюджетного законодавства до бюджетних установ можуть застосовуватися заходи впливу. Наразі чимало науковців намагається класифікувати такі заходи впливу за різними критеріями, відзначити особливе призначення кожного з них. Так, Д. С. Шутлів вважає, що найбільш змістовною класифікацією є їх розподіл за функціональним критерієм на такі види: 1) попереджувальні (превентивні); 2) правовідновлюючі; 3) правоприпиняючі; 4) юридичну відповідальність [1, с. 119].

Більше того, якщо навіть формально розглянути всі заходи впливу за вчинення бюджетних правопорушень, можна констатувати відсутність у їх переліку превентивних заходів, оскільки останні мають попереджувати вчинення порушень, а не застосовуватися вже після їх вчинення та виявлення відповідними суб'єктами. До групи превентивних заходів за порушення бюджетного законодавства доцільно відносити заходи фінансового контролю. А всі заходи, закріплені у ст. 117 Бюджетного кодексу України скеровані на примусову реалізацію суб'єктом відповідних правових норм. Так, І. А. Сікорська з цього приводу підкреслює: «для виділення в окремий вид фінансово-правової відповідальності потребує дослідження: предмет і метод фінансового права; характер та ступінь державного примусу; умови та підстави її виникнення; особливості санкцій, що застосовуються за фінансові правопорушення та сфера її застосування» [2, с. 91]. Дійсно, для виокремлення певних видів юридичної відповідальності важливе значення має наявність галузевої відокремленості, власного предмета і метода правового регулювання.

Іншу точку зору обстоює А. М. Касьяненко, вказуючи, що заходи впливу за порушення бюджетного законодавства якраз і становлять собою фінансово-правову відповідальність [3, с. 28]. Науковець підкреслює, що категорію «фінансова відповідальність» доцільно розглядати як комплексну категорію, адже фінансове законодавство об'єднує в собі бюджетне, податкове, банківське, валютне законодавство і законодавство про грошовий обіг і розрахунки та ін. [4, с. 24]. Наведені міркування вбачаються конструктивними та аргументованими. Дійсно, фінансова відповідальність об'єднує в собі і бюджетну, і податкову, валютну та банківську відповідальність.

Аналізуючи систему заходів фінансової відповідальності, закріплених за вчинення бюджетного законодавства, можна зробити висновок, що їх перелік доволі широкий і відкритий – Бюджетний кодекс України не містить вичерпного переліку заходів відповідальності за порушення бюджетного законодавства. При цьому не всі із закріплених у ст. 117 Бюджетного кодексу України заходів впливу характеризуються наявністю деталізованого порядку їх застосування. Крім того, іноді законодавчо передбачається варіативність заходів фінансово-правової відповідальності за порушення бюджетного законодавства. Йдеться про те, що уповноважений суб'єкт може обирати один з декількох закріплених у бюджетному законодавстві заходів відповідальності до суб'єкта правопорушення, залежно від вчиненого правопорушення.

1. Шутлів Д. С. Правовідновлювальні заходи примусу у бюджетно-правовому регулюванні. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право. №2(14), 2016. С. 119.
2. Сікорська І. А. Правова відповідальність за порушення бюджетного законодавства: дис. канд. юрид. наук. Ірпінь, 2004. С. 91.
3. Касьяненко А. М. Фінансова відповідальність за порушення бюджетного законодавства: дис. канд. юрид. наук. Ірпінь, 2015. С. 28.
4. Касьяненко А. М. Фінансова відповідальність за порушення бюджетного законодавства: дис. канд. юрид. наук. Ірпінь, 2015. С. 24.

Крамаренко Юрій Миколайович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

БАЛАНС ПРАВОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ЗАПОРУКА ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Проголошуючи в Основному Законі Україну як демократичну, соціальну та правову державу, в якій «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю» [1], державою взято на себе зобов'язання щодо створення відповідних органів влади та правових механізмів, котрі втілюють ці прагнення у життя. У відповідності до ч.1 ст.1 Кримінальний кодекс України має своїм завданням «правове забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки, довкілля, конституційного устрою України від злочинних посягань, забезпечення миру і безпеки людства, а також запобігання злочинам» [2]. Завдання кримінального провадження також спрямовуються до реалізації вищевказаних конституційних норм і, відповідно до ст.1 Кримінального процесуального кодексу України, ними є «захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура» [3].